

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060203

DOM
2017-06-22
Stockholm

Mål nr
M 7344-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-07-22 i mål nr M 213-16, se bilaga A

PARTER

Klagande

Sundprojekt AB, 556666-3224
Övägen 15
216 43 Limhamn

Ombud: X

Motpart

VA SYD, 222000-2378
Box 191
201 21 Malmö

Ombud: Y

SAKEN

Anläggningsavgifter avseende fastigheten XX 1 i Malmö kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.
 2. Vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.
-

Dok.Id 1352133

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se				

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Sundprojekt AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla käromålet och yrkandet om ersättning för rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen. Bolaget har justerat yrkandet om ränta på kapitalbeloppet på så sätt att ränta ska utgå enligt 5 § räntelagen.

VA SYD har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras. När det gäller det justerade ränteyrkandet har VA SYD gjort gällande att det utgör en otillåten ändring av talan.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Genom justeringen av ränteyrkandet har Sundprojekt AB inskränkt sin talan på så sätt att ränta yrkas på kapitalbeloppet enligt en räntefot som motsvarar den vid varje tid gällande referensräntan med ett tillägg av två procentenheter i stället för tidigare yrkade åtta procentenheter. En sådan inskränkning anses enligt 13 kap. 3 § tredje stycket rättegångsbalken inte utgöra någon taleändring. Justeringen är alltså tillåten.

När det gäller frågan om återbetalning har parterna åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i mark- och miljödomstolen.

Frågan i målet är om de principer för beräkning av anläggningsavgifter som anges i VA SYD:s taxa för vatten- och avloppsanläggning i detta fall leder till en avgiftsdebitering som inte är skälig och rättvis.

Enligt 31 § första stycket lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska avgiftsskyldigheten för va-avgifter fördelas på de avgiftsskyldiga utifrån vad som är skäligt och rättvist. Detta innebär att fördelningen ska ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av den allmänna va-anläggningen och med bortseende

från vilka kostnader som krävts för att i det enskilda fallet förse en fastighet med vatten och avlopp. Bestämmelsen har inte till syfte att anpassa avgiftsuttaget med matematisk noggrannhet utan huvudmannen ges ett inte obetydligt mått av frihet att anpassa avgifterna utifrån ovan nämnda princip.

Enligt VA SYD:s va-taxa ska vid avgiftsberäkning för en bostadsfastighet bebyggd med radhus eller kedjehus, som är upplåtna med eller avsedda att upplåtas med bostadsrätt eller hyresrätt, varje bostadsenhet räknas som en enbostadsfastighet och därmed betala grundavgift och minimiavgift som för enbostadshus. Avgiften avspeglar nyttan för en fastighet att ha tillgång till vatten och avlopp. Ju fler radhus eller kedjehus som finns på en fastighet, desto större anses nyttan som fastigheten har av va-tillgången vara. Ingenting av det som framförts av Sundprojekt AB talar enligt Mark- och miljööverdomstolen för att denna taxekonstruktion eller dess tillämpning skulle stå i strid med bestämmelsen om en skälig och rättvis avgiftsfördelning. Som mark- och miljödomstolen har funnit ska därför Sundprojekt AB:s talan om återbetalning lämnas utan bifall. Det finns inte heller skäl att ändra det som mark- och miljödomstolen har bestämt i fråga om rättegångskostnaderna där.

Det saknas anledning att frånga huvudregeln i 56 b § lagen om allmänna vattentjänster om fördelning av rättegångskostnaderna. Vardera parten ska således svara för sin rättegångskostnad i Mark- och miljööverdomstolen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2017-07-20

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löv, tekniska rådet Cecilia Undén samt hovrättsråden Ingrid Åhman, referent, och Malin Wik.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Mathias Gunnervald.

KÄRANDE

Sundprojekt AB
Övägen 15
216 43 Limhamn

Ombud: X

SVARANDE

VA SYD
Box 191
201 21 Malmö

Ombud: Y

SAKEN

Anläggningsavgifter

DOMSLUT

- 1) Mark- och miljödomstolen lämnar Sundprojekt AB:s talan utan bifall.
 - 2) Vardera parten ska stå sin rättegångskostnad.
-

BAKGRUND

Sundprojekt AB har inom fastigheten XX 1 i Malmö, vilken ligger inom verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen där VA SYD är huvudman, uppfört 12 bostadsrättsradhus i längor. VA SYD har förmedlat förbindelsepunkt och genom faktura daterad den 5 september 2014 fakturerat Sundprojekt AB för anläggningsavgifter om totalt 702 786 kr (562 229 kr exklusive mervärdesskatt). Fakturan är betald.

YRKANDEN M.M.

Sundprojekt AB har yrkat att VA SYD ska förpliktas att till bolaget återbetala anläggningsavgift om 235 419 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från och med den 6 oktober 2014 till dess betalning sker. Vidare har bolaget begärt ersättning för rättegångskostnader.

VA SYD har bestritt yrkandena.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling.

GRUNDER**Sundprojekt AB**

Anläggningsavgift är en engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän va-anläggning, se 2 § vattentjänstlagen. Precis såsom stadgas där har VA SYD i detta fall anlagt vatten- och avloppsledningar fram till ovannämnda fastighets förbindelsepunkt. Av den aktuella fakturan framgår att det vid förbindelsepunkten anlagts en vattenservis och två avloppsserviser men debiteringen avser 12 st. avgifter för vatten, spillvatten och dag- och dränvatten. Ledningsnätet från förbindelsepunkten till de enskilda bostadsrättsradhusen har anlagts av Sundprojekt. Det faktiska arbetet med ordnandet av va-anläggningen och förbindelsepunktens placering, liksom rådande ansvarsfördelning mellan parterna, är helt identisk med vad som gäller vid va-lösningar för ett flerfamiljshus. Va-huvudmannen utför alltså exakt samma arbete när vatten och avlopp dras fram till

ett flerfamiljshus som till en länka med bostadsrättsradhus. Fastighetsägaren drar själv ledningarna inom fastigheten i båda fallen och ansvarar för ledningarna fram till anslutningspunkten. Det saknas helt objektiva skäl för att särbehandla de olika byggnadssätten då de i va-hänseende är helt jämförbara.

Radhus och kedjehus kan uppföras på olika sätt. Det finns radhus som uppförs på enskilda fastigheter med en gemensam förbindelsepunkt eller med enskilda förbindelsepunkter för varje radhus. Andra radhus uppförs på en fastighet med en förbindelsepunkt. Det är stor skillnad på kostnaderna och nyttan för dessa olika fall. Att såsom VA SYD gör anse det avgörande vara om det är fråga om flerbostadshus eller flera radhus får icke godtagbara konsekvenser ur ett nyttoperspektiv.

Sundprojekts aktuella bostadsrättsradhus är att jämställa med ett flerbostadshus. Samma nytta och samma kostnader uppstår. Att jämställa radhus med villor är försvarbart om varje radhus har en egen fastighet och en egen förbindelsepunkt. Så är inte fallet här. Det av VA SYD fakturerade beloppet är mot denna bakgrund varken rättvist eller skäligt. Enligt praxis ska vidare den s.k. nyttoprincipen gälla som grund för avgiftsfördelningen. Det betyder att fastigheter som liknar varandra till utseende och användningssätt och som har lika stor nytta av att vara ansluten till va-anläggningen ska betala lika stora avgifter.

För att ytterligare belysa den felaktiga debiteringen kan nämnas att det i plan- och bygglagstiftningen, som är en med vattentjänstlagen samverkande lagstiftning, tas hänsyn till bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden. Detsamma bör alltså gälla i va-lagstiftningen som därmed bör följa de definitionerna kring hustyper, byggnadsarea etc. I den senaste propositionen med ändringar i plan- och bygglagstiftningen (prop. 2013/14:127) bedöms radhus med en eller två lägenheter på egen fastighet som en- eller tvåbostadshus, medan bostadsrättsradhus inom en gemensam fastighet räknas som en bostadsrätt i flerbostadshus. Detsamma bör gälla i va-lagstiftningen. Att det eftersträvas att termer och dylikt ska överensstämma framgår exempelvis av propositionen som föregick vattentjänstlagen, se prop. 2005/06:78 s. 23 och 47. Direkta hänvisningar till plan-och bygglagen finns också

på flera ställen i vattentjänstlagen. Av den aktuella va-taxans konstruktion framgår att givna bygglov och byggrätter i detaljplaner är relevanta.

Avslutningsvis kan nämnas att Statens va-nämnd bekräftat ovanstående synsätt på avgiftsdebiteringen i åtminstone två avgöranden, BVa 56/08 och BVa 1/04. Följaktligen är den aktuella fakturan i strid med vattentjänstlagen och återbetalning av det överdebiterade beloppet (se domstolens aktbilaga 5, s. 5 för beloppsberäkningen) ska ske i enlighet med yrkandet.

Oavsett utgång i målet yrkas ersättning för rättegångskostnader. Sundprojekt har tillhandahållit den relevanta utredningen i målet. VA SYD har dessutom tyngt handläggningen genom att göra en obefogad processinvändning.

Va Syd

Fakturering har skett i enlighet med gällande taxa. I anläggningstaxan jämförs radhus och kedjehus med ett friliggande enbostadshus. Bedömningen är således att ett radhus och kedjehus till utseende, användningsätt samt nytta är mer att betrakta som ett enbostadshus än en lägenhet i ett flerbostadshus. Debitering enligt ovanstående synsätt får anses rättvist och skäligt och har tillämpats sedan 1992 då taxebestämmelsen infördes. De avgöranden som Sundprojekt hänför sig till avser bruksavgifter och kan därför inte appliceras på förhållandena i detta mål. Det fakturerade beloppet strider inte mot regleringen i vattentjänstlagen.

Vad gäller innehållet i plan- och bygglagstiftningen och vad som anförts avseende den lagens relevans för va-lagstiftningen kan endast konstateras att lagstiftaren inte vare sig i lag eller i förarbeten uttalat att så ska vara fallet. Det finns inte heller någonting i rättspraxis eller doktrin som motiverar ett sådant synsätt. Sammantaget saknas det stöd för Sundprojekts argumentation i detta avseende. När det gäller Sundprojekts begäran om ersättning för rättegångskostnader kan en part inte få ersättning för att utveckla sin egen ståndpunkt bara för att motparten har en motsatt uppfattning i sakfrågan. Det saknas alltså skäl för att göra avsteg från huvudregeln om att vardera parten ska stå sina kostnader.

DOMSKÄL

Skyldighet att betala avgifter för en allmän va-anläggning regleras i 24 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen. Enligt bestämmelsens första stycke ska en fastighetsägare betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde och med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. I lagens 31 § uttalas att avgifterna ska bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. Av 34 § samma lag framgår att avgifternas belopp och hur de ska beräknas ska framgå av en taxa.

Avgiftsskyldigheten avser såväl anläggnings- som bruksavgifter. En anläggningsavgift (engångskostnad) ska täcka kostnad för att ordna en allmän va-anläggning. Bruksavgifter (periodiska avgifter) ska täcka drifts- och underhållskostnader samt sådana kapitalkostnader m.m. för anläggningen som inte täcks av anläggningsavgift, se 2 § vattentjänstlagen. Avgiftsuttaget ska återspegla en fastighets nytta av den allmänna va-anläggningen. Nyttan av anläggningen består främst i att den finns tillgänglig för en brukarfastighet och kan användas när det skulle behövas. Huvudmannen har erfarenhetsmässigt främst fasta kostnader för att hålla den allmänna va-anläggningen tillgänglig för brukarkollektivet. Dessa kostnader är i stort sett oberoende av i vilken utsträckning en enskild abonnent använder anläggningen.

Den relevanta bestämmelsen i taxan för VA SYDs allmänna vatten- och avloppsanläggning i Malmö har under rubriken ANLÄGGNINGSAVGIFTER följande lydelse.

§ 5.6 För bostadsfastighet med mer än ett småhus enligt hustyp 1 (friliggande småhus) eller bostadsenhet i hustyp 2A (kedjehus, radhus) upplåtna med, eller avsedda att upplåtas med bostadsrätt eller hyresrätt skall vid avgiftsberäkning varje bostadsenhet räknas som en enbostadsfastighet. Detta

innebär att varje bostadsenhet skall erlägga grundavgift och minimiavgift som för enbostadshus.

Parterna är överens om att avgiftsskyldighet har inträtt och tvisten gäller huruvida debiteringen av anläggningsavgiften är skälig och rättvis på de sätt som förutsätts i 31 § vattentjänstlagen.

När det gäller en va-taxas utformning brukar sägas att avgiftsuttagen ska grundas på generella och rimligt tydliga avgiftsnormer som för normalfallen gör det möjligt att i förväg beräkna storleken av ifrågakommande avgifter. Beräkningsfaktorerna i taxan ska övergripande sett ge en skälig och rättvis avgiftsfördelning efter nytta. Det krävs dock inte att varje faktors tillämpning i det enskilda fallet också speglar någon konkret nytta. Ett exempel på detta är att våningsyteparametern i anläggningsavgiften kan få fullt genomslag för bl.a. garage- och lagerytor vilka helt saknar va-installation. Korrigering av taxeutfallet sker dock emellanåt i dessa fall om effekten i det enskilda fallet väsentligt avviker från vad taxan kan ha utgått ifrån.

Beträffande taxebestämmelsen i förevarande fall gör mark- och miljödomstolen bedömningen att bestämmelsen anvisar en tydlig beräkningsgrund och att utfallet av den inte är sådan att avgiftsuttaget, såvitt avser den ifrågasatta delen av anläggningsavgiften, inte kan sägas vila på en skälig och rättvis grund för bostadsrättsradhusen på den här delen av fastigheten XX 1 i Malmö.

Med hänvisning till det ovan sagda ska Sundprojekts talan ogillas.

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att avvika från huvudregeln när det gäller rättegångskostnader i va-mål. Vardera parten ska därför stå sina egna kostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (DV 425)

Överklagande senast den 12 augusti 2016. Prövningstillstånd krävs.

Peter Syrén

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Syrén, ordförande, och tekniska rådet Mats Jansson samt de särskilda ledamöterna Bertil Jönsson och Kjell Karlsson.